RESULTATEN VRAGENLIJSTONDERZOEK ONDER NOTARISSEN

[ondertitel]

Amber Oomen

1 december 2025

HAN_UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING **3**

1 DE VRAGENLIJST **4**

1.1 Materiaal 4

1.2 respondenten 4

1.3 Vragen en procedure 5

1.4 Analyse 5

1.5 Betrouwbaarheid 6

2 RESULTATEN **7**

2.1 Resultaten respondenten 7

2.2 Resultaten gesloten en open vragen over modelakten 12

2.3 Resultaten gesloten en open vragen over schriftelijke toelichtingen 14

2.4 Resultaten gesloten en open vragen overig 16

2.4.1 Huidige praktijk 16

2.4.2 Invulling belehrungsplicht 17

2.5 Resultaten stellingen (descriptief) 18

2.6 Resultaten stellingen (kwantitatief) 20

2.6.1 Verschiltoetsen 20

2.6.2 Correlaties 21

3 CONCLUSIE **23**

BIJLAGE A. VRAGENLIJST **24**

INLEIDING

Tussen 25 maart 2025 en 7 juli 2025 is een vragenlijstonderzoek afgenomen onder (kandidaat-)notarissen. Dit vragenlijstonderzoek maakte deel uit van het afstudeeronderzoek van Dané Pelgrim naar hoe notarissen invulling geven aan hun verplichtingen bij het informeren van cliënten over de inhoud van de notariële akte. Het doel van het vragenlijstonderzoek was: inzicht krijgen in de opvattingen, ervaringen en uitdagingen van de notaris bij het informeren van de cliënten over de inhoud van de notariële akte.

Op het moment dat Dané moest analyseren zodat zij op tijd kon afstuderen, waren er 47 respondenten. De vragenlijst heeft daarna nog ruim een maand opengestaan en is dichtgezet in juli. Op dat moment hadden er 130 (kandidaat-)notarissen gereageerd. De gegevens zijn geanalyseerd in oktober en november. In dit verslag staan de resultaten van het vragenlijstonderzoek beschreven.

1 DE VRAGENLIJST

De tekst in paragraaf 1.1 t/m 1.5 is vrijwel in het geheel overgenomen uit het afstudeeronderzoek van Dané Pelgrim.

1.1 Materiaal

De vragenlijst bestaat uit ongeveer 28 vragen. Het exacte aantal vragen verschilt per respondent, omdat de vervolgvraagstelling afhankelijk is van eerder gegeven antwoorden. In de vragenlijst zijn verschillende typen vragen opgenomen: gesloten ja/nee-vragen, meerkeuzevragen, open vragen en Likert-schaalvragen. De vragen richten zich op drie hoofdthema's: de notariële akte, de schriftelijke toelichting en de mondelinge toelichting. De opbouw van de vragenlijst volgt een logische volgorde. Eerst wordt gevraagd naar de demografische gegevens van de respondent, gevolgd door specifieke vragen per hoofdthema.

De vragen zijn opgesteld op basis van bestaande literatuur en relevante rapporten over het notariaat. Een belangrijke bron daarbij was het WODC-rapport 'Een sociaal notariaat? Toegankelijkheid notariële dienstverlening voor burgers en kleine bedrijven'. Daarnaast is gebruikgemaakt van twee eerdere rapportages, namelijk de 'Eerste Trendrapportage Notariaat' en de 'Trendrapportage Notariaat 2006'. Deze rapporten gaven inzicht in de aandachtspunten binnen het notariaat en hebben als basis gediend voor de formulering van de vragen en antwoorden. Ook is bij het opstellen van de vragen rekening gehouden met het juridisch kader: de wettelijke vereisten voor notariële akten en de plichten van de notaris.

De vragenlijst is opgesteld in het Nederlands en digitaal vormgegeven in Qualtrics, een online enquêteplatform. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer 20 tot 25 minuten. De vragenlijst is op dinsdag 25 maart 2025 geactiveerd en heeft opengestaan tot 7 juli.

1.2 respondenten

Voor deelname aan de vragenlijst zijn respondenten uit Nederland uitgenodigd op basis van hun expertise op het gebied van het notarieel recht. Specifiek is gekozen voor (kandidaat-)notarissen die werkzaam zijn binnen het personen- en familierecht, aangezien dit onderzoek zich richt op het familievermogensrecht. Daarnaast is bij de werving rekening gehouden met de vestigingsplaats van het notariskantoor (dorp of stad) en of het kantoor wel of niet is aangesloten bij Netwerk Notarissen.

Verder is er bij de werving rekening gehouden met een geslachtsverdeling om zo representatief beeld van de beroepsgroep te verkrijgen. Waar mogelijk is ook een inschatting gemaakt van de leeftijd van de respondenten, op basis van informatie die op het internet te vinden is.

Voorafgaand aan dit onderzoek is een groep (kandidaat-)notarissen persoonlijk benaderd met de vraag of zij bereid waren deel te nemen aan de vragenlijst. Zij konden hun interesse kenbaar maken op een inschrijflijst. Dit resulteerde in zestien geïnteresseerde respondenten, die vervolgens per e-mail zijn uitgenodigd om deel te nemen. Daarnaast zijn ruim tweehonderd potentiële respondenten per e-mail benaderd met het verzoek de vragenlijst in te vullen. Ook is er een oproep geplaatst op LinkedIn, voorzien van een link naar de vragenlijst. Lucienne van der Geld van Netwerk Notarissen heeft er aandacht aan besteed tijdens online meetings met aangesloten notariskantoren en Praktijkgenerator heeft de link verspreid onder de eigen aangesloten (kandidaat-)notarissen.

1.3 Vragen en procedure

Bij aanvang van de vragenlijst kregen respondenten een introductie te lezen. Hierin werd toegelicht waar het onderzoek over ging en werd uitgelegd dat het doel was inzicht te verkrijgen in hoe (kandidaat-)notarissen de begrijpelijkheid van notariële akten ervaren. Ook werd in de introductie benadrukt dat deelname aan de vragenlijst vrijwillig was en dat de antwoorden volledig anoniem zouden worden verwerkt. Daarnaast is uitleg gegeven over hoe er wordt omgegaan met de onderzoeksgegevens.

Na de introductie moesten de respondenten hun toestemming geven voordat zij verder konden met de vragenlijst. Als zij hiermee instemden, kregen zij vragen over hun ervaringen en meningen met betrekking tot de begrijpelijkheid van notariële akten, schriftelijke toelichtingen en mondelinge toelichtingen.

De respondenten konden op elk moment hun deelname beëindigen. De gegevens die zij tot dat moment hadden verstrekt, zijn wel meegenomen in het onderzoek. De antwoorden zijn opgeslagen op een beveiligde server van de HAN voor een periode van tien jaar.

De volledige vragenlijst is opgenomen in bijlage A.

1.4 Analyse

Na het verzamelen van de gegevens zijn deze geanalyseerd. De kwalitatieve gegevens (open vragen) met behulp van Excel. Deze gegevens zijn gecodeerd en in thema's gegroepeerd om inzicht te krijgen in de ervaringen van de respondenten. Daarna zijn er draaitabellen van de gegevens gemaakt om trends

en patronen op te sporen. In het resultatenhoofdstuk zijn steeds de gebruikte codes weergegeven. Een toelichting op die codes is te vinden in bijlage B.
De kwantitatieve gegevens (gesloten vragen en Likert-schaalvragen) zijn geanalyseerd met behulp van SPSS.

1.5 Betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid van de vragenlijst te waarborgen, is de vragenlijst, voordat deze is uitgezet, meerdere keren herzien. Juridische experts op het gebied van het notarieel recht hebben feedback gegeven. Na verwerking van deze feedback is de vragenlijst getest door een notaris. Die heeft de vragenlijst doorlopen om na te gaan of de vragen helder, relevant en juist waren opgesteld.

Bij de Likert-schaalvragen is gekozen voor vijf antwoordopties in plaats van zeven, om de respondenten voldoende keuzemogelijkheden te bieden zonder dat de schaal te complex werd. De keuze om vijf antwoordopties te gebruiken, is gemaakt om het voor de respondent makkelijker te maken een antwoord te kiezen. Wel is het zo dat een schaal met meer antwoordopties voor betere en gedetailleerde inzichten zorgt. Dit was dus voor het onderzoek betrouwbaarder geweest.

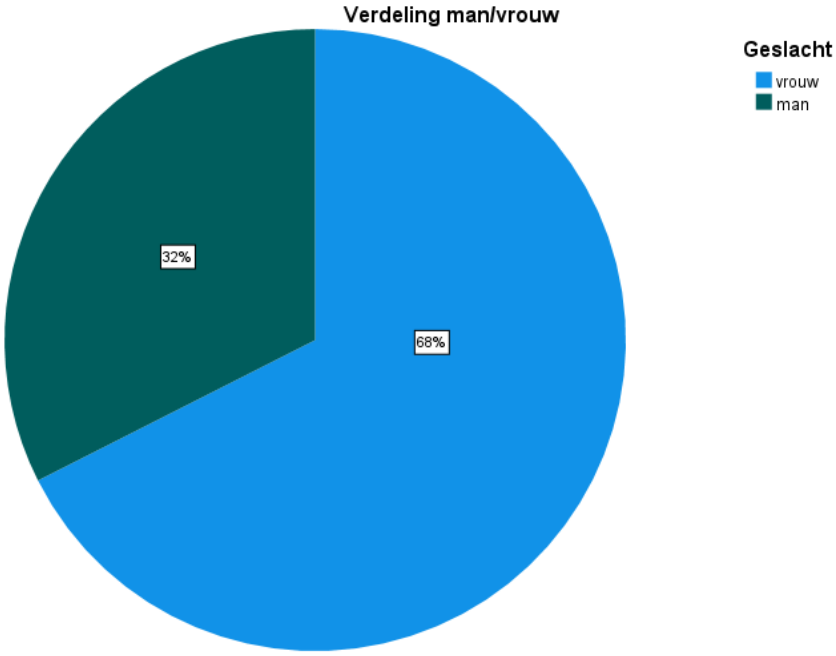
De antwoorden op de open vragen zijn gecodeerd en in thema's gegroepeerd. De codering is uitgevoerd op basis van de antwoorden die de respondenten hebben gegeven. Antwoorden met dezelfde onderliggende gedachte hebben dezelfde code gekregen. Er kan twijfel bestaan over de interpretatie van de codes, aangezien de codering afhankelijk was van de interpretatie van de antwoorden. Dit kan de betrouwbaarheid van de codering beïnvloeden, omdat de gekozen codes subjectief zijn

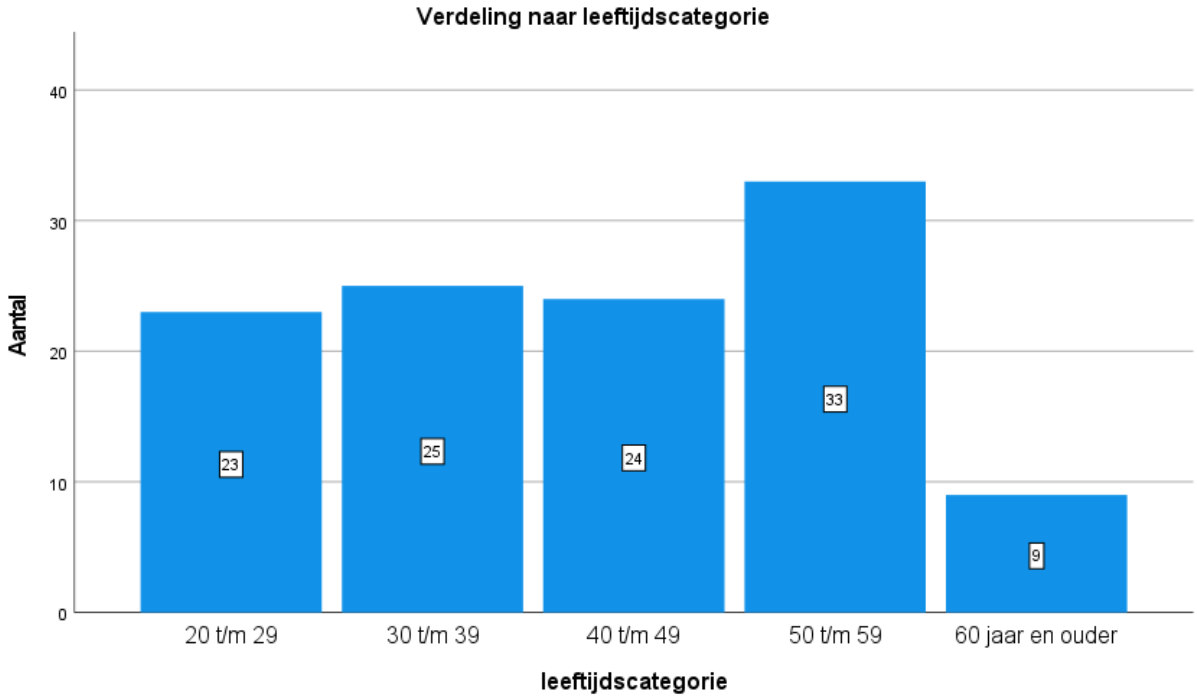
2 RESULTATEN

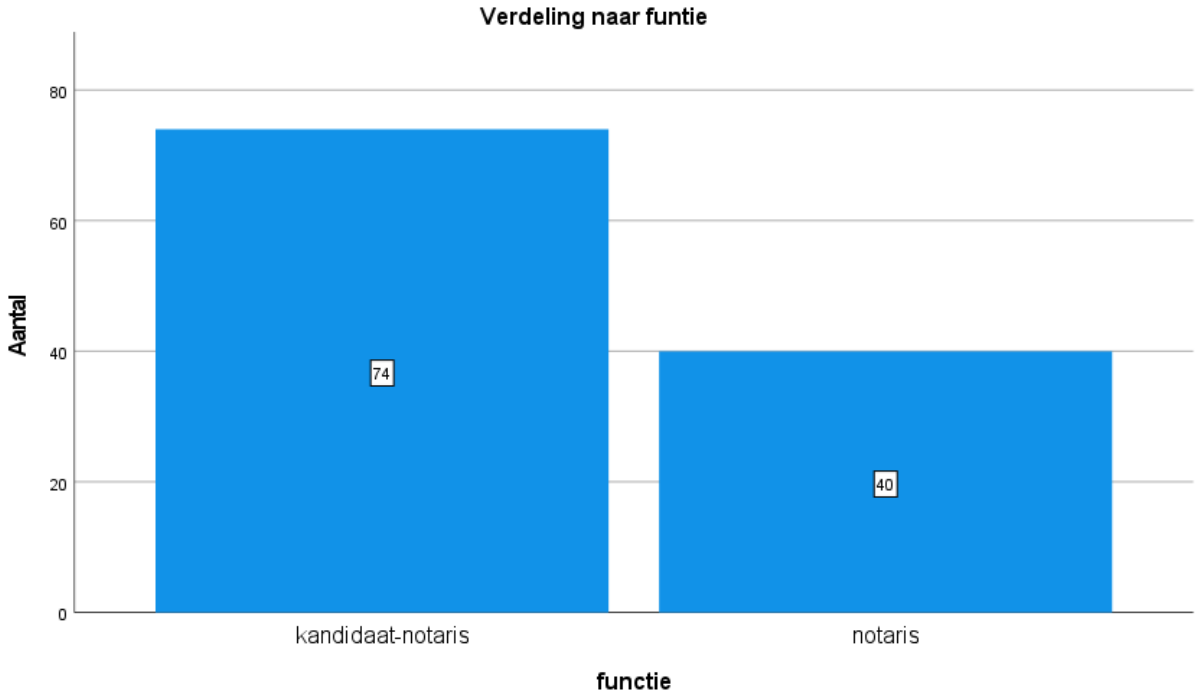
2.1 Resultaten respondenten

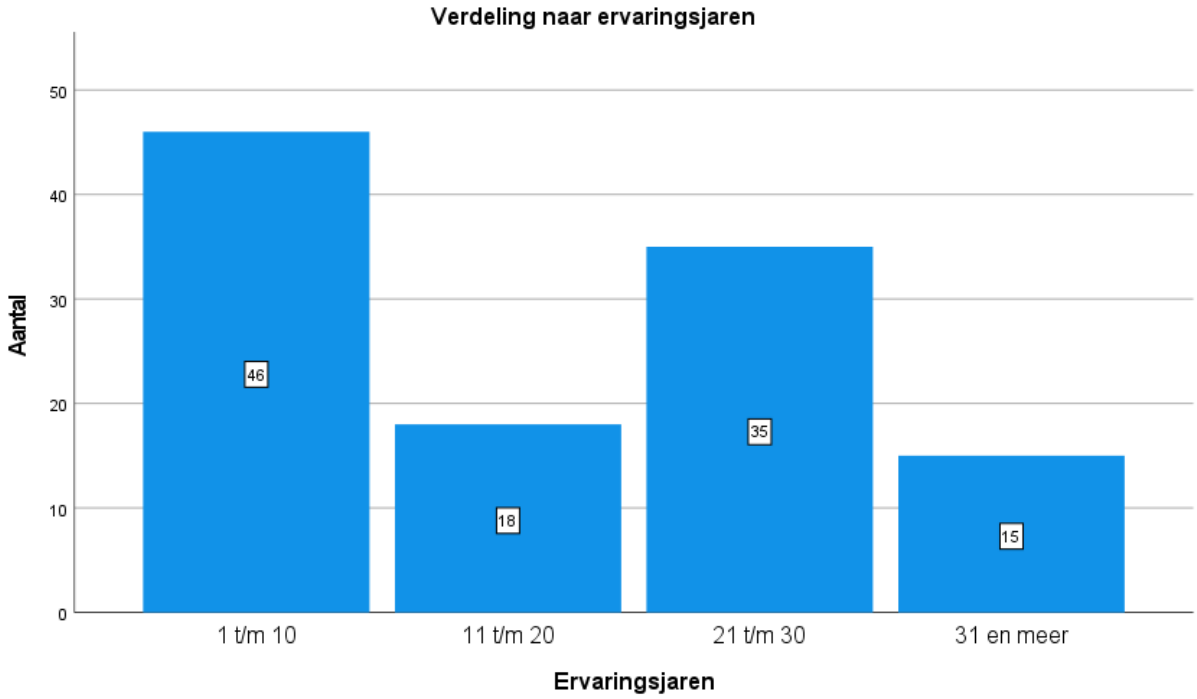
Niet alle respondenten hebben de vragenlijst afgemaakt. Voor de analyse van de kwantitatieve gegevens is een ondergrens van 80% van de vragen hebben doorlopen, aangehouden (n=114). Voor de analyse van de kwalitatieve gegevens is 50% aangehouden (n=120). Dat kon omdat de meeste open vragen aan het begin van de vragenlijst zaten en we op die manier de meeste kwalitatieve gegevens konden meenemen.

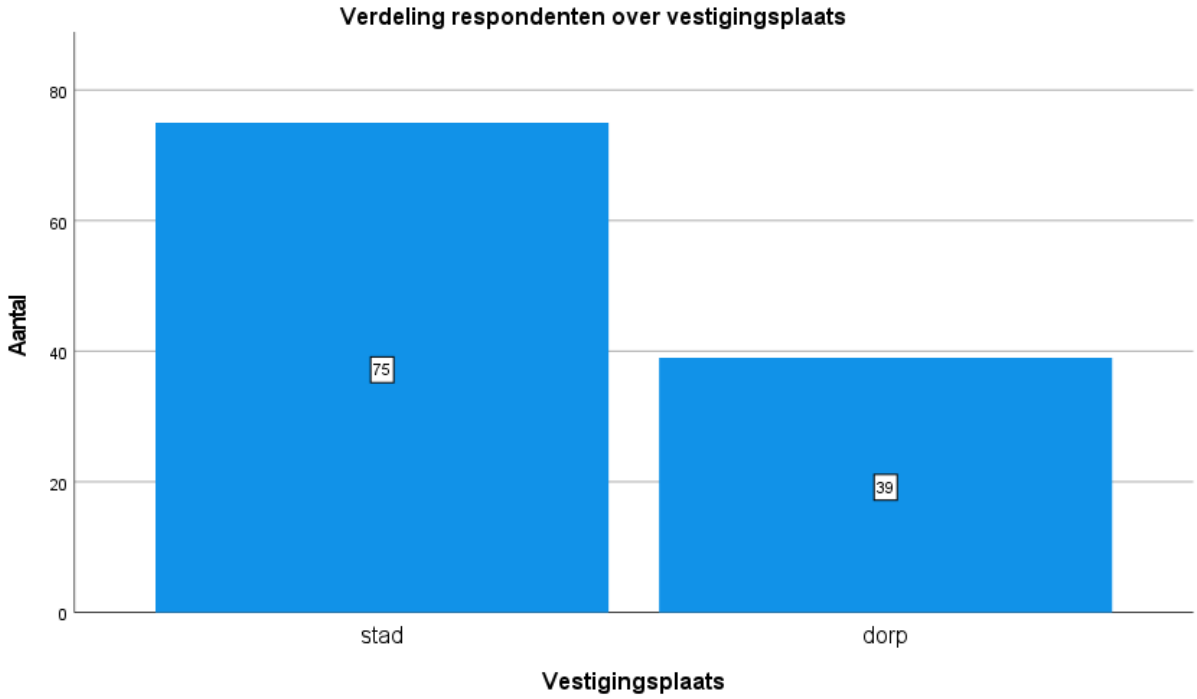
De verdeling van respondenten (n=114) is als volgt:

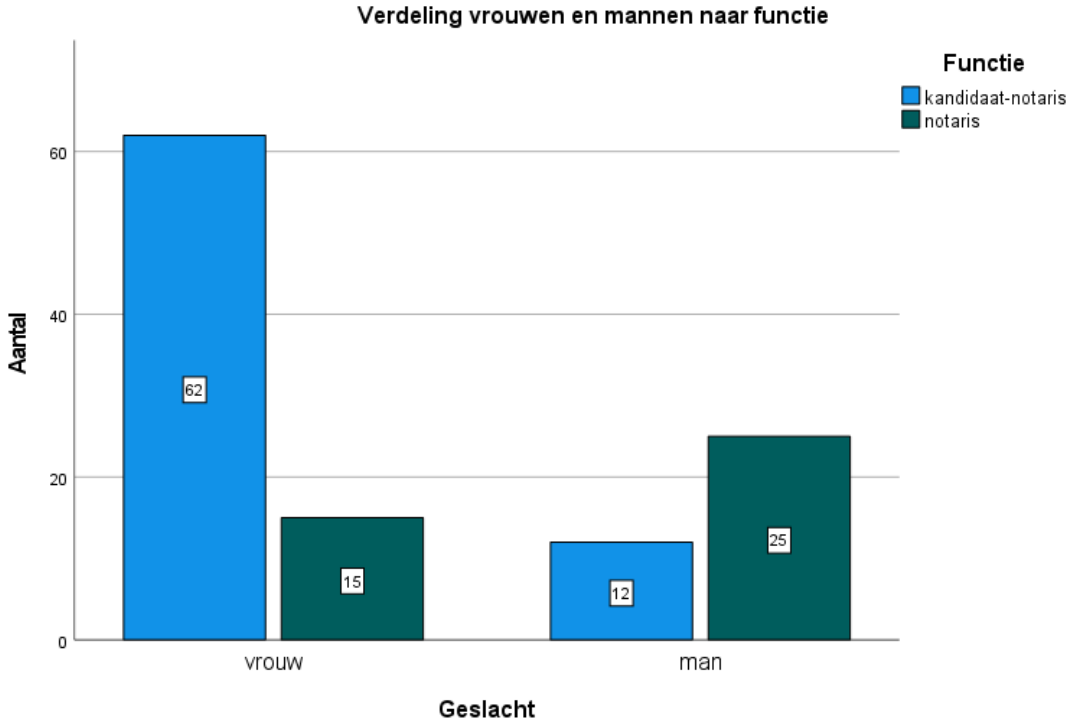

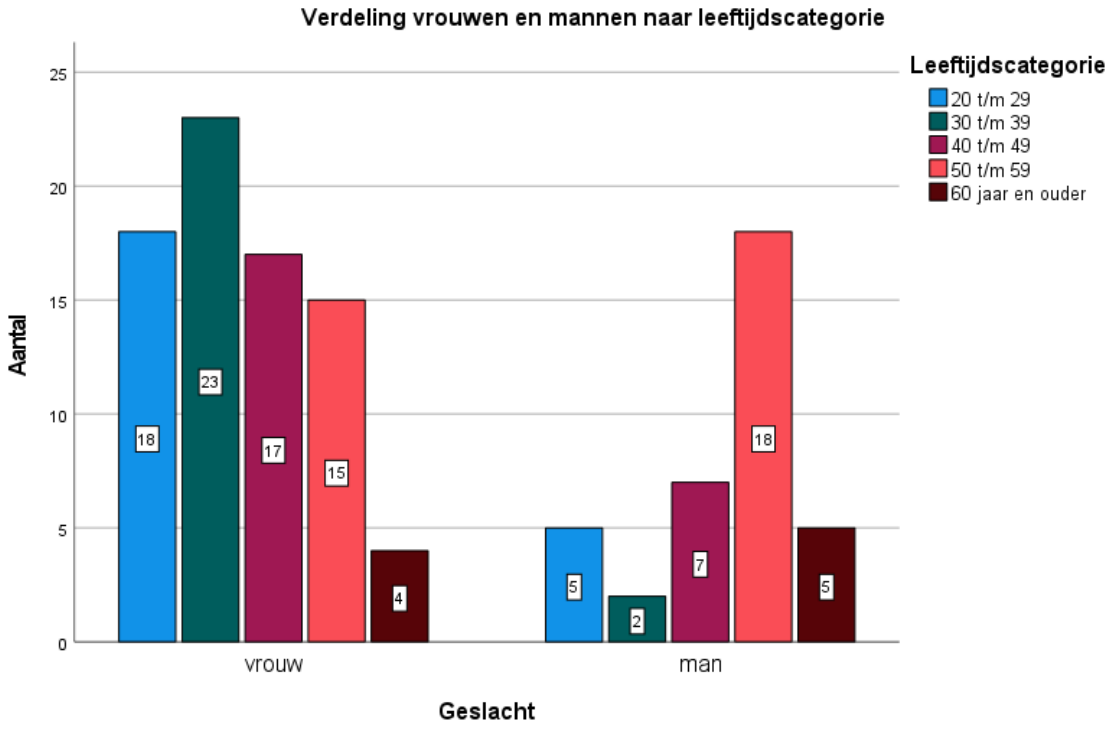

Verdeling naar leeftijdscategorie
Aantal
40
30
20
10
0
23
25
24
33
9
20 t/m 29
30 t/m 39
40 t/m 49
50 t/m 59
60 jaar en ouder
leeftijdscategorie

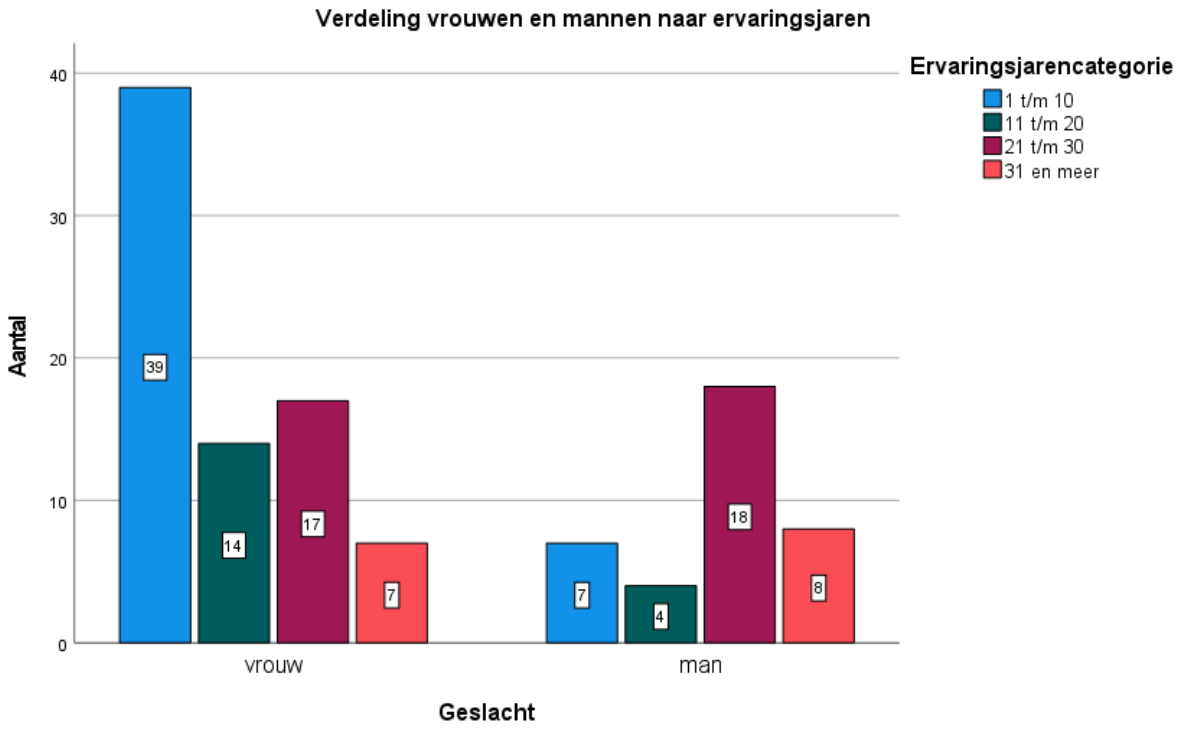

Verdeling naar funtie
Aantal
80
60
40
20
0
74
40
kandidaat-notaris
notaris
functie

Verdeling naar ervaringsjaren
Aantal
50
40
30
20
10
0
46
18
35
15
1 t/m 10
11 t/m 20
21 t/m 30
31 en meer
Ervaringsjaren

Verdeling respondenten over vestigingsplaats
Aantal
80
60
40
20
0
75
39
stad
dorp
Vestigingsplaats

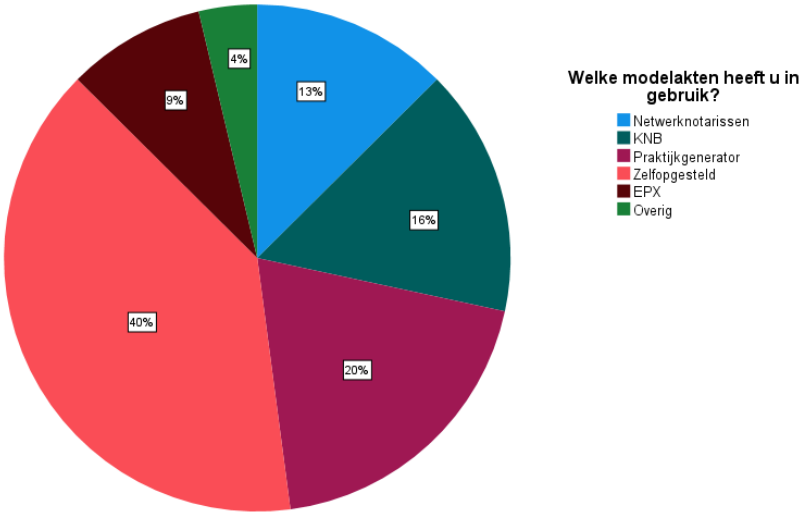

Verdeling vrouwen en mannen naar functie
Functie
kandidaat-notaris
notaris
Aantal
60
40
20
0
62
15
12
25
vrouw
man
Geslacht

Verdeling vrouwen en mannen naar leeftijdscategorie
Leeftijdscategorie
20 t/m 29
30 t/m 39
40 t/m 49
50 t/m 59
60 jaar en ouder
Aantal
25
20
15
10
5
0
18
23
17
15
4
5
2
7
18
5
vrouw
man
Geslacht

Verdeling vrouwen en mannen naar ervaringsjaren
Ervaringsjarencategorie
1 t/m 10
11 t/m 20
21 t/m 30
31 en meer
Aantal
40
30
20
10
0
39
14
17
7
7
4
18
8
vrouw
man
Geslacht

2.2 Resultaten gesloten en open vragen over modelakten

40% van de respondenten geeft aan zelfopgestelde modelakten te gebruiken. Als respondenten gebruik maken van standaard modelaktes, gaat het om de volgende aanbieders: Praktijkgenerator (20%), KNB (16%), Netwerk Notarissen (13%) en EXP (9%).

74% van de respondenten geeft aan behoefte te hebben aan begrijpelijkere notariële modelakten. De redenen waarom ze hier behoefte aan hebben, staan weergegeven in tabel A.

Tabel A

Waarom heeft u behoefte aan modelakten die voor uw cliënten begrijpelijker zijn? (n=86)		
Codes	**Aantal keer genoemd**	**Percentage**
Is een wettelijke plicht	33	29%
Akten zijn onbegrijpelijk	24	21%
Behoefte van cliënt zelf	21	19%
Onderscheid akte-toelichting[1]	16	14%
Is efficiënter	12	11%
Eigen behoefte als notaris	4	4%
Overig	2	2%
TOTAAL	112	

[1] O.a. discrepantie tussen akte en toelichting in die zin dat toelichting wel begrijpelijk is, maar het is ook belangrijk dat de akte op zichzelf wordt begrepen. Ook: toelichting heeft een ander doel dan de akte.

26% van de respondenten heeft geen behoefte aan begrijpelijkere modelakten. De redenen daarvoor staan weergegeven in tabel B.

Tabel B

Waarom heeft u geen behoefte aan modelakten die voor uw cliënten begrijpelijker zijn? (n=32)		
Codes	**Aantal keer genoemd**	**Percentages**
Toelichtingen voldoen al	18	41%
Tevreden over aanwezige akten	14	32%
Doet afbreuk aan juridische inhoud	10	23%
Eigen behoefte als notaris	2	5%
TOTAAL	44	

Van alle respondenten geeft 57% (57% bij n=120; 56% bij n=114) aan zelf te hebben geprobeerd om modelakten begrijpelijker te maken. De stappen die ze daarvoor hebben ondernomen staan in tabel C weergegeven.

Tabel C

Welke stappen heeft u genomen om modelakten begrijpelijker te maken voor uw cliënten? (n=67)	
Codes	**Aantal keer genoemd**
Taalkundige aanpassingen	39
Toelichtingen op de akte maken/gebruiken	28
Opbouw akte aangepast	12
In overleggen (kantoor, leverancier) bespreken	10

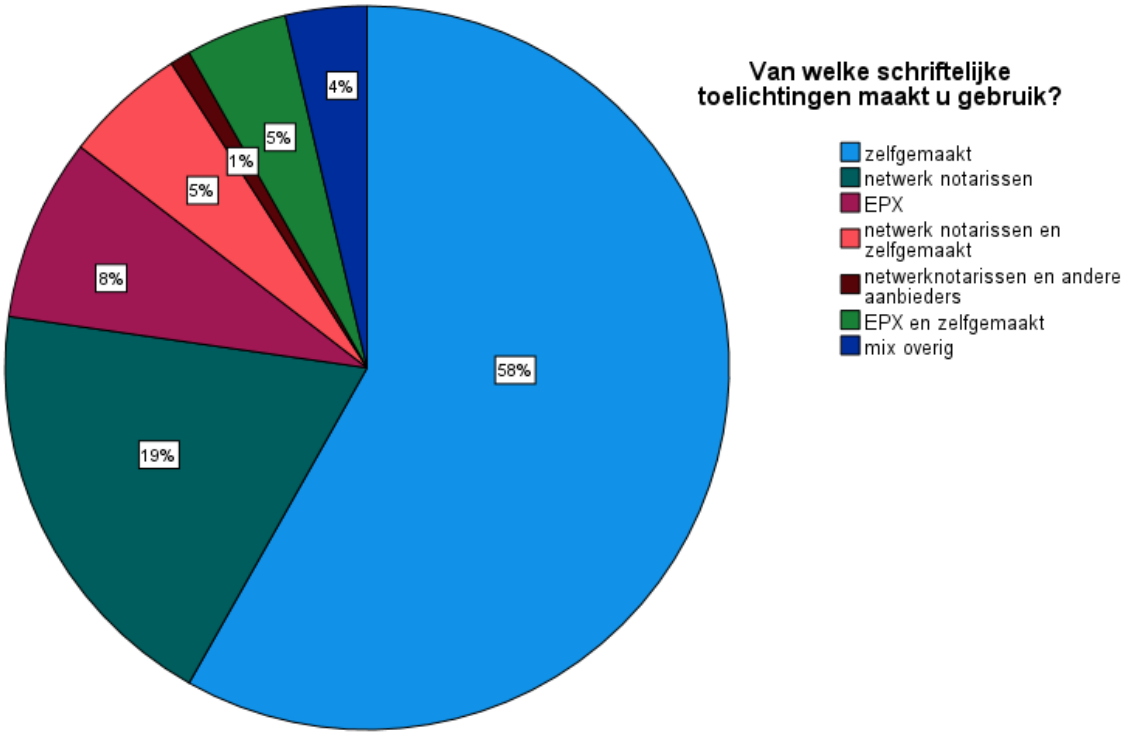
De respondenten (n=49) die aangeven niet zelf te hebben geprobeerd akten begrijpelijker te maken, hebben daarvoor de onderstaande redenen (zie tabel D).

Tabel D

Wat is de reden dat u zelf niet geprobeerd heeft om modelakten begrijpelijker te maken voor uw cliënten? (n=49)	
Codes	**Aantal keer genoemd**
Tijdsintensief	18
Toelichting voldoet	17
Juridische inhoud borgen	12
Behoefte notaris	10
Besef ontbreekt	5

2.3 Resultaten gesloten en open vragen over schriftelijke toelichtingen

Het merendeel van de respondenten maakt en gebruikt eigen schriftelijke toelichtingen (58%). Daarna volgen schriftelijke toelichtingen van Netwerk Notarissen (19%) en EPX (8%). Respondenten gebruiken ook wel een mix: schriftelijke toelichtingen van een aanbieder en eigen schriftelijke toelichtingen:

Vrijwel alle respondenten sturen een schriftelijke toelichting mee (96%). De respondenten die dat niet doen, geven aan dat zij hiermee bezig zijn. De reden waarom respondenten een schriftelijke toelichting meesturen staat in tabel E.

Tabel E

Waarom stuurt u een schriftelijke toelichting naar uw cliënten? (n=114)	
Codes	**Aantal keer genoemd**
Zodat cliënt inhoud akte begrijpt	101
Wettelijke verplichting	15
Als naslagwerk	9
Is standaard binnen kantoor	5

55% van de respondenten die een schriftelijke toelichting meesturen naar cliënten, hebben behoefte aan begrijpelijkere schriftelijke toelichtingen. Waarom ze hier behoefte aan hebben, staat in tabel F weergegeven:

Tabel F

Waarom heeft u behoefte aan schriftelijke toelichtingen die voor uw cliënten begrijpelijker zijn? (n=57)		
Codes	**N**	**% van antwoorden**
(Standaard)toelichting is te ingewikkeld	24	39%
Zodat cliënt inhoud akte begrijpt	15	24%
Behoefte van cliënt	13	21%
Eigen behoefte als professional	6	10%
Als naslagwerk voor cliënt	4	6%
TOTAAL	62	100%

45% van de respondenten heeft geen behoefte aan begrijpelijkere schriftelijke toelichtingen en wel om de volgende redenen (tabel G):

Tabel G

Waarom heeft u geen behoefte aan schriftelijke toelichtingen die begrijpelijker zijn voor uw cliënt? (n=51)	
Codes	**Aantal keer genoemd**
Huidige toelichting voldoet al	43
Geen behoefte aan vanuit cliënt zelf	11
Doet afbreuk aan juridische inhoud	1

80% van de respondenten heeft geprobeerd schriftelijke toelichtingen zelf begrijpelijker te maken. Dat percentage van 80% ligt een stuk hoger dan het percentage van respondenten dat zelf heeft geprobeerd de notariële akte begrijpelijker te maken (56%). De stappen die zij hebben ondernomen om de schriftelijke toelichting begrijpelijker te maken staan in tabel H:

Tabel H

Welke stappen heeft u genomen om schriftelijke toelichtingen begrijpelijker te maken voor uw cliënten? (n=83)		
Codes	**Aantal keer genoemd**	**% van antwoorden**
Taalgebruik aangepast	32	39%
Toelichting (o.a. mondeling) uitbreiden	29	35%
Tools gebruiken	19	23%
Opbouw aangepast	2	2%
TOTAAL	82	100%

20% van de respondenten geeft aan zelf niet bezig te zijn met het begrijpelijker maken van schriftelijke toelichtingen. De redenen daarvoor staan in tabel I.

Tabel I

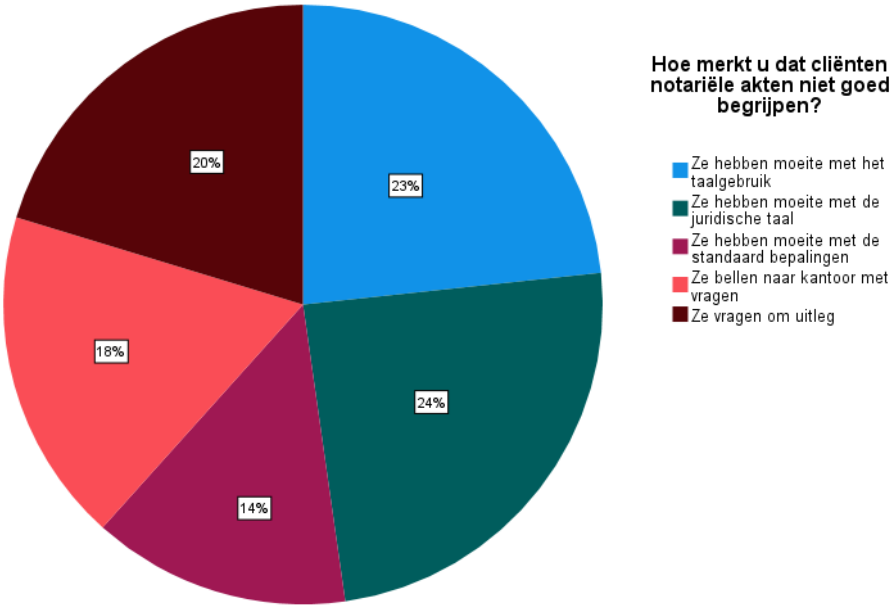
Wat is de reden dat u zelf niet geprobeerd heeft om schriftelijke toelichtingen begrijpelijker te maken voor uw cliënten? (n=21)	
Codes	**Aantal keer genoemd**
Huidige toelichting is toereikend	8
Geen tijd voor	8
Geen corebusiness	5
Besef ontbreekt	2

2.4 Resultaten gesloten en open vragen overig

2.4.1 Huidige praktijk

Van de respondenten geeft 65% aan dat zij in de huidige praktijk ervaren dat de notariële akte, de schriftelijke toelichting en/of de mondelinge toelichting niet goed worden begrepen door cliënten. De ervaring is dat de akte het slechts wordt begrepen (81%), daarna de schriftelijke toelichting (14%) en daarna de mondeling toelichting (6%).

Respondenten merken dat de akte niet goed wordt begrepen, omdat cliënten moeite hebben met het taalgebruik (23%), de juridische taal (24%), de standaardbepalingen(14%) en omdat cliënten bellen naar kantoor (18%) of om uitleg vragen (20%).

2.4.2 Invulling belehrungsplicht

Hoe controleren respondenten dat cliënten de akte heeft begrepen? Dat doen ze vooral door controlevragen te stellen en tijdens het passeren de akte door te nemen, zie tabel J.

Tabel J

Wat doet u om te controleren of uw cliënten de notariële akte hebben begrepen? (n=120)		
Codes	**Aantal keer genoemd**	
(Controle)vragen stellen	72	47%
Tijdens passeren akte doornemen	65	42%
Cliënt uitnodigen tot vragen stellen	17	11%
	154	100%

Relatief vaak geven notarissen als antwoord dat ze tijdens het passeren de akte doornemen (p= 0,008) vergeleken met kandidaat-notarissen.

Het moment van passeren, en dus de mondelinge toelichting, is dus belangrijk bij de invulling van de belehrungsplicht. Hoe kan die mondelinge toelichting begrijpelijker? De antwoorden van respondenten op deze vraag zijn opgenomen in tabel K.

Tabel K

Hoe kunnen volgens u de mondelinge toelichtingen die u geeft, begrijpelijker worden gemaakt voor uw cliënten bij de ondertekening van de notariële akte? (n=81)	
Codes	**Aantal keer genoemd**
Eenvoudig taalgebruik hanteren	25
Tekeningen/voorbeelden gebruiken	22
Controlevragen stellen	8
(Van elkaar) gesprekstechnieken leren	7
Cliënt gelegenheid geven tot vragen stellen	4

2.5 Resultaten stellingen (descriptief)

Naast de hiervoor besproken open en gesloten vragen, zijn er stellingen voorgelegd aan de respondenten. Gekeken naar de gemiddelde scores op deze stellingen (1 helemaal oneens tot 5 helemaal eens) zijn de volgende trends en patronen zichtbaar (zie ook tabel L):

- Respondenten vinden hun mondelinge toelichtingen het meest begrijpelijk (4,72) vergeleken met de akte (2,99) en schriftelijke toelichting (4,05), de akte scoort duidelijk het slechtst.
- Respondenten vinden dat belehren (begrijpelijkheid combineren met juridische correctheid) het beste lukt in mondelinge toelichtingen (4,67), daarna schriftelijke toelichting (4,25) en daarna pas in de akte (3,46).
- Respondenten vinden het het belangrijkst dat hun mondelinge toelichting begrijpelijk is (4,77), daarna schriftelijke toelichting (3,97) en daarna de akte (3,84).[2]
- Het liefst zien respondenten dat geïnvesteerd wordt in het begrijpelijker maken van schriftelijke toelichtingen (3,93), kort daarop volgt de akte (3,84) en daarna de mondelinge toelichting (3,54).
- Respondenten scoren hoog (4,44) op het construct belehren dat is opgebouwd uit de items:
    - Ik help mijn cliënten actief om de inhoud van akten te begrijpen
    - Ik ben proactief in het uitleggen van de inhoud van de akte aan mijn cliënten
    - Ik controleer of mijn cliënten de informatie in de notariële akte begrijpen

[2] Vraagstelling over de begrijpelijkheid van de mondelinge toelichting wijkt wel wat af van de vraagstelling over de akte en schriftelijke toelichting.

- Respondenten verwijzen niet vaak door naar aanvullende websites wanneer cliënten moeite hebben met het begrijpen van de notariële akten (2,82).
- Respondenten gebruiken vooral de mondelinge toelichting (in vergelijking met de schriftelijke toelichting) als een checklist om te controleren of alles waarover uitleg moet worden gegeven, ook is genoemd (3,90 versus 3,23).
- Respondenten scoren hoog op de stelling of ze actief bezig zijn met het begrijpelijk maken van hun mondelinge toelichting (gemiddelde van 4,3).

Tabel L

Descriptive Statistics						
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance
Ik gebruik modelakten die begrijpelijk zijn voor mijn cliënten	114	1	4	2,99	0,793	0,628
Ik gebruik schriftelijke toelichtingen die begrijpelijk zijn voor mijn cliënten	110	2	5	4,05	0,633	0,401
Ik geef een mondelinge toelichting op de notariële akte die begrijpelijk is voor mijn cliënten.	83	3	5	**4,72**	0,477	0,227
Ik denk dat notariële akten zowel juridisch correct als begrijpelijk kunnen zijn voor cliënten.	114	1	5	3,46	0,933	0,870
Ik denk dat schriftelijke toelichtingen zowel juridisch correct als begrijpelijk kunnen zijn voor cliënten.	110	2	5	4,25	0,680	0,462
Ik denk dat de mondelinge toelichting op de notariële akte zowel juridisch correct als begrijpelijk kan zijn voor cliënten	83	3	5	**4,67**	0,565	0,320
Ik vind het belangrijk dat notariële akten begrijpelijker worden gemaakt.	114	1	5	3,84	0,878	0,771
Ik vind het belangrijk dat schriftelijke toelichtingen begrijpelijker worden gemaakt.	110	1	5	3,97	0,840	0,706
Ik vind het belangrijk dat de mondelinge toelichting die ik op de notariële akte geef, begrijpelijk is voor mijn cliënten.	83	3	5	**4,77**	0,451	0,203
Er moet geïnvesteerd worden in het begrijpelijk maken van notariële akten.	114	2	5	3,84	0,955	0,913
Er moet geïnvesteerd worden in schriftelijke toelichtingen om de begrijpelijkheid ervan te verbeteren.	110	1	5	**3,93**	0,843	0,710

Er moet geïnvesteerd worden in de mondelinge toelichting die ik op de notariële akte geef, om de begrijpelijkheid ervan te verbeteren.	83	1	5	3,54	1,028	1,056
Construct belehrungsplicht (combinatie van: ik help mijn cliënten actief om de inhoud van akten te begrijpen, ik ben proactief in het uitleggen van de inhoud van de akte aan mijn cliënten, ik controleer of mijn cliënten de informatie in de notariële akte begrijpen)	114	3	5	4,44	0,557	0,310
Ik verwijs mijn cliënten naar aanvullende websites (zoals Steffi.nl en notaris.nl) wanneer zij moeite hebben met het begrijpen van bepaalde begrippen in notariële akten.	114	1	5	2,82	1,139	1,296
De schriftelijke toelichting is een checklist voor mij om te kijken of alles is opgenomen waarover inlichting moet worden gegeven.	110	1	5	3,23	1,081	1,168
De mondelinge toelichting die ik op de notariële akte geef, dient als een checklist voor mij om te controleren of ik alles heb uitgelegd waarover inlichtingen moeten worden gegeven.	83	1	5	**3,90**	1,031	1,064
Ik ben actief bezig met het verbeteren van de begrijpelijkheid van mijn mondelinge toelichting op de notariële akte die ik geef aan mijn cliënten.	83	3	5	4,30	0,761	0,579

2.6 Resultaten stellingen (kwantitatief)

2.6.1 Verschiltoetsen

De groepen waarop verschillen zijn getoetst zijn:

- Geslacht: man/vrouw
- Ervaringsjaren: categorieën
- Leeftijd: categorieën
- Functie: kandidaat-notaris/notaris
- Vestigingsplaats: stad/dorp

Uitkomsten

- Vrouwen scoren significant hoger op de stelling of hun eigen mondelinge toelichting begrijpelijk is, dan mannen.

- Vrouwen scoren significant hoger op de stelling of schriftelijke toelichtingen én mondelinge toelichtingen zowel juridisch correct als begrijpelijk kunnen zijn voor cliënten, dan mannen. Jonge notarissen scoren significant lager op de stelling of het mogelijk is om via mondelinge toelichtingen juridische correctheid te combineren met begrijpelijkheid. Kandidaat-notarissen scoren significant hoger op de stelling of schriftelijke toelichtingen zowel juridisch correct als begrijpelijk kunnen zijn voor cliënten, dan notarissen. Respondenten met veel ervaringsjaren (meer dan 31) vinden dit het minst mogelijk.
- Kandidaat-notarissen scoren significant hoger op de stelling of de schriftelijke toelichting een checklist is om te kijken of alles is opgenomen waarover inlichting moet worden gegeven.
- Vrouwen, kandidaat-notarissen en respondenten met de minste ervaringsjaren scoren significant hoger op de stelling of ze actief bezig zijn met het verbeteren van de begrijpelijkheid van hun mondelinge toelichting.

Conclusie: vrouwen zien meer in mondelinge toelichtingen als manier om te belehren dan mannen (omdat juridische correctheid en begrijpelijkheid daarin het beste te combineren zijn). Vrouwen zijn ook actiever bezig met het verbeteren van hun mondelinge toelichtingen dan mannen, dat laatste geldt ook voor respondenten in de jongste leeftijdscategorie. Opvallend daarbij is dat respondenten uit de jongste leeftijdscategorie de mondelinge toelichting het minst zien als de manier om te belehren, vergeleken met de andere leeftijdscategorieën. Wellicht dat jonge (kandidaat-)notarissen de zekerheid van de akte waarin het allemaal precies staat geformuleerd nog meer nodig hebben?

2.6.2 Correlaties

Tot slot is ook nog gekeken of er een correlatie is tussen bepaalde stellingen:

- Er is een correlatie gevonden tussen hoe belangrijk begrijpelijkheid van de mondelinge toelichting is en het oordeel van respondenten over de begrijpelijkheid van de eigen mondelinge toelichting. Bij de akte en de schriftelijke toelichting was deze correlatie er niet.
    - Dus: hoe belangrijk respondenten begrijpelijkheid van de akte en schriftelijke toelichting vinden, hangt niet samen met hun eigen oordeel over hoe begrijpelijk hun eigen akten en schriftelijke toelichtingen zijn. Dat ligt anders voor de mondelinge toelichtingen, waarop ze ook de meeste invloed hebben: hoe belangrijker ze de begrijpelijkheid daarvan vinden, hoe begrijpelijker ze die zelf ook vinden.
- Er is een correlatie gevonden tussen hoe belangrijk begrijpelijkheid van de akte, de schriftelijke toelichting en de mondelinge toelichting is voor respondenten en de mogelijkheid van belehren via de akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting.

    - Dus: hoe belangrijker begrijpelijkheid wordt gevonden hoe meer respondenten ook vinden dat het mogelijk is om te belehren (specifiek: juridische juistheid combineren met begrijpeljkheid).
- Er is een correlatie gevonden tussen het oordeel van respondenten over de begrijpelijkheid van de akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting en de mogelijkheid tot belehren via de akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting.
    - Dus: hoe begrijpelijker respondenten oordelen dat hun akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting is, hoe meer zij vinden dat belehren ook mogelijk is via de akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting (specifiek: juridische juistheid combineren met begrijpelijkheid).
- Er is een correlatie gevonden tussen investeren het begrijpelijker maken van de mondelinge toelichting en het oordeel van respondenten over de begrijpelijkheid van de eigen mondelinge toelichting.
    - Dus: hoe meer respondenten willen investeren in de mondelinge toelichtingen, hoe positiever zij oordelen over de begrijpelijkheid van hun mondelinge toelichting.

Het oordeel van respondenten over in hoeverre het mogelijk is om te belehren (specifiek: juridische juistheid combineren met begrijpelijkheid) via de akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting hangt samen met hoe belangrijk respondenten het vinden dat de akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting ook begrijpelijk zijn en hangt ook samen met hoe begrijpelijk zij hun eigen de akte, schriftelijke toelichting en mondelinge toelichting vinden.

3 CONCLUSIE

Respondenten geven met name én het liefst via de mondelinge toelichting invulling aan hun belehrungsplicht, maar dit geldt niet voor jonge respondenten (20-29 jaar). De mondelinge toelichting lijkt daar het meest geschikt voor, omdat de juridische juistheid en begrijpelijkheid daarin het beste te combineren zijn. Respondenten, en met name vrouwen, beoordelen hun mondelinge toelichting zelf ook als begrijpelijk voor cliënten, én zijn actief bezig met het verbeteren van hun mondelinge toelichting. Respondenten ervaren in hun praktijk ook de minste problemen bij het begrijpen van de mondelinge toelichting door cliënten.

Het is verder opvallend dat vrouwelijke respondenten in vergelijking met mannelijke respondenten (en kandidaat-notarissen in vergelijking met notarissen) ook de schriftelijke toelichting als een goede manier zien om invulling te geven aan hun belehrungsplicht, omdat juridische juistheid en begrijpelijkheid daar goed in te combineren zijn. Respondenten beoordelen hun schriftelijke toelichting ook als behoorlijk begrijpelijk voor cliënten en bijna alle respondenten gebruiken ook een schriftelijke toelichting bij hun akte. Toch heeft nog 55% van de respondenten behoefte aan meer begrijpelijke schriftelijke toelichtingen.

De akte levert de meeste problemen op. 65% van de respondenten geeft aan in hun praktijk te merken dat cliënten met name de akte niet goed begrijpen. Een ruime meerderheid van de respondenten (74%) heeft dan ook behoefte aan begrijpelijkere notariële akten. Respondenten beoordelen hun eigen akten zelf ook als het minst begrijpelijk vergeleken met de eigen schriftelijke en mondelinge toelichting. En waar juridische juistheid en begrijpelijkheid in de mondelinge toelichting en schriftelijke toelichting wel goed te combineren zijn volgens respondenten, wordt dit meer als een uitdaging (maar niet als onmogelijk) gezien bij de akten.

BIJLAGE A. VRAGENLIJST

Nr.	Vraag	Antwoordopties
1	Werkt u in een familiepraktijk waardoor u in aanraking komt met onderstaande notariële akten? *Het gaat hier om huwelijkse voorwaarden, levenstestamenten, samenlevingscontracten, schenkingen, testamenten, partnerschapsvoorwaarden en verklaringen van erfrecht.*	○ Ja ○ Nee
		Antwoord 'Ja' — **Door naar vraag 2** Antwoord 'Nee' — Naar einde van de vragenlijst. Vragenlijst kan niet worden doorlopen.
2	Wat is uw leeftijd?	○ 20 – 29 jaar ○ 30 – 39 jaar ○ 40 – 49 jaar ○ 50 – 59 jaar ○ 60 – 69 jaar ○ Ouder dan 69 jaar
3	Wat is uw geslacht?	○ Man ○ Vrouw ○ Wil ik liever niet zeggen ○ Anders
4	Wat is uw functie?	○ Notaris ○ Toegevoegd notaris ○ Kandidaat-notaris
		Antwoord 'Notaris' — **Door naar vraag 5** Antwoord 'Toegevoegd notaris' — Werkt u als zelfstandig toegevoegd notaris of in loondienst bij een notariskantoor? — ○ Zelfstandig ○ In loondienst bij een notariskantoor ○ Anders, graag toelichten Antwoord 'Kandidaat-notaris' — Werkt u als zelfstandig kandidaat-notaris of in loondienst bij een notariskantoor? — ○ Zelfstandig ○ In loondienst bij een notariskantoor ○ Anders, graag toelichten
5	Sinds welk jaar bent u werkzaam als (kandidaat-)notaris? *Bent u notaris? Geef dan het jaar aan waarin u als kandidaat-notaris begon.*	Open vraag
6	In welke provincie bent u werkzaam?	○ Drenthe ○ Flevoland ○ Friesland ○ Gelderland

		○ Groningen ○ Gelderland ○ Groningen ○ Limburg ○ Noord-Brabant ○ Noord-Holland ○ Overijssel ○ Utrecht ○ Zeeland ○ Zuid-Holland				
7	Bent u werkzaam in een dorp of in een stad?	○ Dorp ○ Stad				
8	Van welke modelakten maakt u gebruik? *U heeft meerdere opties waaruit u kunt kiezen.*	○ Modelakten van de Koninlijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) ○ Modelakten van Netwerk Notarissen ○ Modelakten van Praktijkgenerator ○ Modelakten door uw kantoor opgesteld (eigen modelakten) ○ Anders, graag toelichten				
	Wat is begrijpelijke taal?					
9	Heeft u behoefte aan modelakten die voor uw cliënten begrijpelijker zijn?	○ Ja ○ Nee				
		Antwoord ‘Ja’	Waarom heeft u behoefte aan modelakten die voor uw cliënten begrijpelijker zijn?	Open vraag		
		Antwoord ‘Nee’	Waarom heeft u geen behoefte aan modelakten die voor uw cliënten begrijpelijker zijn?	Open vraag		
10	Heeft u geprobeerd om modelakten begrijpelijker te maken voor uw cliënten?	○ Ja ○ Nee				
		Antwoord ‘Ja’	Welke stappen heeft u genomen om modelakten begrijpelijker te maken voor uw cliënten?	Open vraag		
		Antwoord ‘Nee’	Wat is de reden dat u zelf niet geprobeerd heeft om modelakten begrijpelijker te maken voor uw cliënten?	Open vraag		
11	Wat doet u om te controleren of uw cliënten de notariële akte hebben begrepen?	Open vraag				
12	Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de onderstaande stellingen.	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
	Ik gebruik modelakten die begrijpelijk zijn voor mijn cliënten.	O	O	O	O	O
	Ik denk dat notariële akten zowel juridisch correct als	O	O	O	O	O

	begrijpelijk kunnen zijn voor cliënten. Ik vind het belangrijk dat notariële akten begrijpelijker worden gemaakt. Er moet geïnversteerd worden in het begrijpelijk maken van notariële akten.	O O	O O	O O	O O	O O
13	Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de onderstaande stellingen. Ik help mijn cliënten actief om de inhoud van notariële akten te begrijpen. Ik ben proactief in het uitleggen van de inhoud van notariële akten aan mijn cliënten. Ik controleer of mijn cliënten de informatie in de notariële akte begrijpen. Ik verwijs mijn cliënten naar aanvullende websites (zoals Steffi.nl en notaris.nl) wanneer zij moeite hebben met het begrijpen van bepaalde begrippen in notariële akten.	Helemaal oneens O O O O	Oneens O O O O	Neutraal O O O O	Eens O O O O	Helemaal eens O O O O
14	Stuurt u een schriftelijke toelichting die bij de conceptakte hoort naar uw cliënten, voordat de akte door u/de notaris wordt ondertekend?	○ Ja ○ Nee				
		Antwoord ‘Ja’	Waarom stuurt u een schriftelijke toelichting naar uw cliënten?	Open vraag		
		Antwoord ‘Nee’	Waarom stuurt u geen schriftelijke toelichting naar uw cliënten?	Open vraag **<u>Door naar vraag 20</u>**		
15	Van welke schriftelijke toelichtingen maakt u gebruik?	○ Schriftelijke toelichtingen van Netwerk Notarissen ○ Schriftelijke toelichtingen door uw kantoor opgesteld (eigen schriftelijke toelichtingen) ○ Anders, graag toelichten				
16	Heeft u behoefte aan schriftelijke toelichtingen die voor uw cliënten begrijpelijker zijn?	○ Ja ○ Nee				
		Antwoord ‘Ja’	Waarom heeft u behoefte aan	Open vraag		

			schriftelijke toelichtingen die voor uw cliënten begrijpelijk zijn?	
		Antwoord ‘Nee’	Waarom heeft u geen behoefte aan schriftelijke toelichtingen die voor uw cliënten begrijpelijk zijn?	Open vraag
17	Heeft u zelf geprobeerd om schriftelijke toelichtingen begrijperlijker te maken voor uw cliënten?	○ Ja ○ Nee		
		Antwoord ‘Ja’	Welke stappen heeft u genomen om schriftelijke toelichtingen begrijpelijker te maken voor uw cliënten?	Open vraag
		Antwoord ‘Nee’	Wat is de reden dat u zelf niet geprobeerd heeft om schriftelijke toelichtingen begrijpelijker te maken voor uw cliënten?	Open vraag
18	Wat doet u om te controleren of uw cliënten de schriftelijke toelichting begrijpen?	Open vraag		

19	Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de onderstaande stellingen.	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
	Ik gebruik schriftelijke toelichtingen die begrijpelijk zijn voor mijn cliënten.	O	O	O	O	O
	Ik denk dat schriftelijke toelichtingen zowel juridisch correct als begrijpelijk kunnen zijn voor cliënten.	O	O	O	O	O
	De schriftelijke toelichting is een checklist voor mij om te kijken of alles is opgenomen waarover inlichting moet worden gegeven.	O	O	O	O	O
	Ik vind het belangrijk dat schriftelijke toelichtingen begrijpelijker worden gemaakt.	O	O	O	O	O
	Er moet geïnvesteerd worden in schriftelijke toelichtingen om de begrijpelijkheid ervan te verbeteren.	O	O	O	O	O

20	Bent u bevoegd om notariële akten te ondertekenen?	○ Ja ○ Nee				
		Antwoord 'Ja'	**Door naar vraag 21**			
		Antwoord 'Nee'	**Door naar vraag 25**			
21	Geef aan in welke mate u het eens of oneens bent met de onderstaande stellingen, waarbij het gaat om de mondelinge toelichting bij de ondertekening van de akte.	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
	Ik geef een mondelinge toelichting op de notariële akte die begrijpelijk is voor mijn cliënten.	O	O	O	O	O
	Ik denk dat de mondelinge toelichting op de notariële akte zowel juridisch correct als begrijpelijk kan zijn voor cliënten.	O	O	O	O	O
	De mondelinge toelichting die ik op de notariële akte geef, dient als een checklist voor mij om te controleren of ik alles heb uitgelegd waarover inlichtingen moeten worden gegeven.	O	O	O	O	O
	Ik vind het belangrijk dat de mondelinge toelichting die ik op de notariële akte geef, begrijpelijk is voor mijn cliënten.	O	O	O	O	O
	Ik ben actief bezig met het verbeteren van de begrijpelijkheid van mijn mondelinge toelichting op de notariële akte die ik geef aan mijn cliënten.	O	O	O	O	O
	Er moet geïnvesteerd worden in de mondelinge toelichting die ik op de notariële akte geef, om de begrijpelijkheid ervan te verbeteren.	O	O	O	O	O
22	Hoe kunnen volgens u de mondelinge toelichtingen die u geeft op de notariële akte begrijpelijker worden gemaakt voor uw cliënten bij de ondertekening van de akte?	Open vraag				
23	Hoe zorgt u ervoor dat uw cliënten de mondelinge toelichting bij de ondertekening van de notariële akte begrijpen?	Open vraag				

24	Wat doet u om te controleren of uw cliënten de mondelinge toelichting bij de ondertekening van de notariële akte begrijpen?	Open vraag		
25	Ervaart u in uw huidige praktijk dat cliënten de notariële akte/de schriftelijek toelichting/de mondelinge toelichting niet goed begrijpen?	○ Ja ○ Nee		
		Antwoord ‘Ja’	Wat begrijpen cliënten in uw huidige praktijk niet goed? *Hier kunnen meerdere antwoorden worden gekozen.*	○ De inhoud van notariële akten ○ De schriftelijke toelichting bij notariële akten ○ De mondelinge toelichting bij notariële akten
		Antwoord ‘Nee’	Door naar vraag 26	
		Antwoord ‘De inhoud van notariële akten’	Hoe merkt u dat cliënten notariële akten niet goed begrijpen? *U heeft meerdere opties waaruit u kunt kiezen.*	○ Cliënten vinden het taalgebruik in notariële akten moeilijk te begrijpen. ○ Cliënten hebben moeite met het begrijpen van standaardbepalingen in notariële akten. ○ Cliënten hebben moeite met het begrijpen van de juridische taal in notariële akten. ○ Cliënten bellen naar kantoor voor extra uitleg wanneer ze de notariële akte niet begrijpen. ○ Cliënten vragen mij om extra uitleg wanneer ze moeite hebben met de inhoud van de notariële akte. ○ Anders, graag toelichten
		Antwoord ‘De schriftelijke toelichtingen bij notariële akten’	Hoe merkt u dat cliënten de schriftelijke toelichting niet goed begrijpen? *U heeft meerdere opties waaruit u kunt kiezen.*	○ Cliënten vinden het taalgebruik in de schriftelijke toelichting moeilijk te begrijpen. ○ Cliënten geven aan dat ze de schriftelijke toelichting niet begrijpen. ○ Cliënten bellen naar kantoor voor extra uitleg wanneer ze de schriftelijke toelichting niet begrijpen. ○ Cliënten vragen mij om een extra uitleg wanneer

				ze moeite hebben met de schriftelijke toelichting. ○ Anders, graag toelichten
		Antwoord 'De mondelinge toelichtingen bij notariële akten'	Hoe merkt u dat cliënten de mondelinge toelichting niet goed begrijpen? *U heeft meerdere opties waaruit u kunt kiezen.*	○ Cliënten haken af tijdens de mondelinge toelichting. ○ Cliënten geven aan dat ze de mondelinge toelichting niet begrijpen. ○ Cliënten hebben moeite met het begrijpen van de mondelinge uitleg die ik geef. ○ Cliënten vragen mij om extra uitleg wanneer ze moeite hebben met de mondelinge toelichting. ○ Anders, graag toelichten
26	Bent u bereid om deel te nemen aan een focusgroep?			
27	Wilt u op de hoogte worden gehouden van de resultaten van dit onderzoek?			
28	Heeft u nog opmerkingen of aanvullingen over de begrijpelijkheid van notariële akten en de verplichtingen die u heeft tijdens het opstellen van notariële akten?	Open vraag		

OPEN UP
NEW HAN_UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
HORIZONS.